

Millenniekommittén

Våren 1998 tillsatte regeringen en kommitté – Millenniekommittén (In 1998:03) – med uppgift att planera och genomföra aktiviteter inför det kommande tusen-årsskiftet.

Regeringens direktiv (1998:26) var att Millenniekommittén utifrån historisk erfarenhet och kunskap skulle stimulera en brett förankrad framtidsdiskussion med koncentration på frågor om demokrati, människors lika värde, resursfördelning samt miljö i det framtida samhället. Arbetet skulle slutredovisas den 1 april 2000.

Millenniekommitténs uppgift var att bidra med idéer och stimulera till aktiviteter. Genom samarbetet med en rad myndigheter, organisationer och enskilda projekt har åren 1999 och 2000 färgats – och färgas fortfarande – av ett brett spektrum av utställningar, föreläsningar, seminarier och folkbildningsinsatser runt om i landet. För utförlig information om Millenniekommittén och dess verksamhet, se vidare kommitténs skrivelse till regeringen, dnr 216.

KOMMITTÉNS SAMMANSÄTTNING

Kommittén utgjordes av femton personer verksamma inom offentlig sektor, näringsliv, folkrörelser, kultur och vetenskap. Dessa ledamöter satt i kommittén i kraft av sin personliga kapacitet, inte som representanter för politiska eller andra intressen.

Ordförande för kommittén har varit socialminister *Lars Engqvist*. Ledamöterna har varit följande:

Barbro Bursell, överintendent, Livrustkammaren, Stockholm

Kerstin Carlsson, chef för Arbetsförmedlingen, Laholm och förbundsordförande, Svenska Orienteringsförbundet, Åled

Pelle Ehn, professor, Konst, kultur och kommunikation, Malmö högskola, Köpenhamn

Agneta Fagerström-Olsson, filmregissör, Luleå

Solweig Hagselius, ABF-ombudsman, Halmstad

KG Hammar, ärkebiskop, Uppsala

Daniel Johannesson, generaldirektör, SJ, Stockholm

Mats Lederhausen, strategiansvarig globalt, McDonald's Corp, USA

Maria Leissner, rådgivare avd. för demokrati- och social utveckling, SIDA, Stockholm

Sven-Eric Liedman, professor, idéhistoria, Göteborg

Camilla Lundgren, ombudsman, Metallindustriarbetareförbundet, Stockholm
Henning Mankell, författare och dramatiker, Stockholm och Moçambique
Maria Masucci, professor i virologi, Karolinska Institutet, Stockholm
Aysegül Sungur, skribent och samhällsdebattör, Stockholm
Anders Wijkman, EU-parlamentariker, Stockholm

Sakkunniga har varit *Göran Löfdahl*, generalkommissarie, Nationalkommittén för Sveriges deltagande i Expo 2000 och *Mikael Sjöberg*, statssekreterare, Socialdepartementet.

Sekretariatet har bestått av *Martin Färnsten*, huvudsekreterare (t o m januari 2000), *Håkan Wrede*, huvudsekreterare (fr o m februari 2000), *Elisabeth Franzén*, biträdande sekreterare, *Susanne Stenhammar*, informations- och pressansvarig samt *Ewa Wiberg*, sekreterare.

ARBETSSÄTT

Millenniekommittén har sammanträtt totalt 13 gånger (6 ggr 1998 och 6 ggr 1999). Det avslutande sammanträdet ägde rum den 4 april 2000. (Se även under rubriken "Egna projekt".)

Kommitténs resurser har koncentrerats till att stimulera en bredd förankrad diskussion kring framtidsfrågor. Uppgiften har varit att bidra med idéer och initiera aktiviteter och samarbetsprojekt snarare än att själva genomföra dem. Kommitténs 15 ledamöter har arbetat aktivt för att informera om kommitténs verksamhet bland myndigheter, organisationer och enskilda. Ett antal presskonferenser, Millenniekommitténs programkataloger samt den egna hemsidan har också bidragit till kännedom om uppdraget.

I sitt uppdrag har kommittén samarbetat med ett urval av landets kulturinstitutioner, studieförbund, akademiska institutioner, organisationer och enskilda projekt. Millenniekommittén satte fokus på fem områden – utställningar, föreställningar, mötesplatser, forskning och folkbildning – och det är inom dessa områden som aktiviteter har genomförts under åren 1999 och 2000.

Som idéunderlag och utgångspunkt för de olika aktiviteternas innehåll formulerade kommittén femton teman som kunde belysas och diskuteras utifrån tre perspektiv – miljö, identitet och relationer.

De femton temana var: *Naturen, Livsmedlen, Energin, Boendet, Estetiken, Kroppen, Kunskapen, Kulturarvet, Globaliseringen, Språket, Etiken, Kärleken, Arbetet, Kommunikationerna och Demokratin.*

Kommittén har också haft ett internationellt informationsutbyte med sina motsvarigheter i andra länder. Ett möte har ägt rum i England och två möten vid EU-kommissionen i Bryssel. Vid mötena i Bryssel redogjorde varje lands "Millenniekommitté" för sina respektive aktiviteter. Det sätt Sverige valt att arbeta på – att stimulera en brett förankrad framtidsdiskussion – rönt stort intresse och uppskattning.

BUDGET

Millenniekommittén har disponerat 50 miljoner kronor fördelat över åren 1999 och 2000. Dessa medel täckte kostnaderna för såväl bidrag till externa projekt som kommitténs interna verksamhet. Till kommitténs interna verksamhet hörde sekretariatet, information om kommittén samt projekt som drevs i egen regi. Ekonomin redovisas i skrivelsen till regeringen.

KOMMITTÉNS ARBETE

Våren 1999 presenterade Millenniekommittén de 25 första samarbetsprojekten i en projektkatalog. Hösten 1999 kom nästa katalog. I den presenterades ytterligare 13 samarbetsprojekt, likaså 16 mindre stödprojekt (de s k nationella millennieprojekten, som vart och ett erhållit ett omkostnadsbidrag på 10 000 kronor från kommittén).

Millenniekommittén arrangerade också på initiativ av de femton ledamöterna 14 samtal om framtiden. Ledamöterna inbjöd till var sitt samtal kring en eller flera viktiga framtidsfrågor. De valde själva gäster och teman. Några samtal hölls offentligt, men de flesta genomfördes utan publik. Samtalen dokumenterades och publicerades på kommitténs hemsida. Några ledamöter valde också att publicera sina samtal i särtryck. Slutligen bearbetades samtliga 14 samtal och publicerades i denna bok, Samtal inför ett nytt årtusende.

Därutöver genomförde kommittén ett antal egna projekt kontinuerligt under 1999 och 2000, t ex seminarier, diskussioner och riktade insatser, i egen regi eller i samarbete med andra.

På kommitténs hemsida har all information om kommitténs arbete publicerats. Hemsidan har kontinuerligt uppdaterats med aktuell information, där bl a kalendarier bidragit till att ge besökaren fakta om samarbetsprojektens aktiviteter.

SAMARBETSPROJEKTEN

Allteftersom kännedom om Millenniekommittén spreds, inkom ansökningar om projektbidrag från presumtiva samarbetspartners, totalt ca 160 ansökningar. Vid urvalet av projekt, lades stor vikt vid hur väl projektansökningarna överens-

stämde med kommitténs grundläggande uppdrag samt hur de följt de fem verksamhetsområden som kommittén satt fokus på – utställningar, föreställningar, mötesplatser, forskning och folkbildning.

Här redovisas kortfattat samtliga samarbetsprojekt. För mer utförlig information om projekten, se skrivelsen till regeringen.

ARBETET PÅ 2000-TALET (*Arbetslivsinstitutet*)

Nya arbets- och organisationsformer växer fram. Dagens forskning om framtidens arbetsliv handlar om ökad effektivitet, just in time, slimmade organisationer, otrygghet och stress. Men också om behovet av kompetensutveckling och flexibilitet. Förändring har blivit ett permanent tillstånd. Arbetslivsinstitutet anordnade den 15 maj 2000 seminariet ”På spaning efter det nya arbetslivet” om arbetet på 2000-talet. En paneldiskussion med erfarna representanter från arbetsmarknad och arbetsliv belyste vad som händer med individerna och organisationerna i arbetslivet samt vilka förändringar arbetslivet bär med sig inför mötet med det nya årtusendet. Seminariet, som vände sig till forskare, fackförbund, regering och departement, näringsliv och journalister, dokumenterades. Utifrån dokumentationen publicerade Arbetslivsinstitutet en skrift om framtidens arbetsliv.

ARKITEKTUR SOM FRAMGÅNG? (*Arkitekturmuseet*)

Med stöd av Millenniekommittén och i samverkan med British Council, anordnade Arkitekturmuseet den 29 april 1999 en hearing om värdet av arkitektur och byggande i framtidens samhälle. Deltog gjorde politiker, tjänstemän, arkitekter m fl och hearingen åhördes av ca 100 personer. De deltagande inläggen bandades, bearbetades och kompletterades med artiklar. Resultatet blev museets årsbok för 1999, ”Arkitektur och politik”.

BIBEL 2000 (*Frikyrkliga studieförbundet, KFUK-KFUMs studieförbund, Sveriges Kyrkliga Studieförbund*)

Våra värderingar och vår identitet har sin grund i vårt kulturarv, som till stor del baserar sig på bibeln. Med anledning av nyöversättningen av bibeln, genomfördes hösten 1999 projektet Bibel 2000 – offentliga samtal om angelägna framtidsfrågor, för att lyfta fram bibeln för en bredare allmänhet. På Bok- och biblioteksmässan i Göteborg hölls två seminarier med drygt 200 deltagare, och sex programaktiviteter vid Speakers Corner. Dessutom har 19 seminarier genomförts på 15 platser runt om i landet, och ytterligare 18 är inplanerade. Konceptet med lokala seminarier i offentliga miljöer runt om i landet har varit en succé, och dubbelt så många hade kunnat genomföras om bara resurserna funnits.

DANSDRAMAT HAN SOM DELADE TIDEN (*Stockholms stift, Sveriges Television, Stockholm 2000, SKS*)

Vid millennieskiftet är det naturligt att gå tillbaka till den punkt som är navet i vår västerländska tideräkning – Jesu födelse. Det menar Stockholms stift och inbjöd i samarbete med Stockholms stad till ett dansdrama i Blå Hallen i Stockholm den 25, 28 och 29 december 1999. Dansdramat ”Han som delade tiden” fokuserade det dramatiska mer än det idylliska, det allmänmännsliga snarare än det religiösa. Det skildrade också det mirakulösa i varje barns födelse och de konflikter och faror som är märkvärdigt lika idag. Koreografen Susanne Valentin har i flera år samarbetat med biskop Caroline Krook. Tillsammans gör de dansdramer kring bibliska motiv som lyfter fram de existentiella dragen i berättelserna. Sveriges Television sände dansdramat i januari 2000.

DEMOKRATI VÄRLDEN ÖVER (*Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, NBV*)

Demokrati världen över är en del i det långsiktiga bildningsprogram kring globala frågor som NBV påbörjade för fyra år sedan. NBV vänder sig till unga och vuxna som vill vara med och påverka framtiden. Med projektet vill man öka intresset för att söka kunskap, påverka fler att delta i den demokratiska processen och göra var och en medveten om det egna ansvaret. Under 1999 och 2000 har studiesatsningen inneburit bl a ett seminarium ”Den representativa demokratis framtid” med ca 1000 deltagare, videofilmer med studiemapp, TV- och radioprogram, ett ungdomsmagasin ”makt.nu”, en serietidning, en demokratipåse för 10–12-åringar samt antologin ”Demokratin är död. Leve demokratin!” Planeringen pågår inför det avslutande temaåret ”En värld i fred och utveckling”.

DEN GLOBALA MILJÖN I FRAMTIDEN (*Kungliga Vetenskapsakademien*)

Under oktober 1999 fick Sverige besök av en rad världsledande forskare inom ”Global Change”. I workshops diskuterades forskningens nuläge med svenska kolleger. Även under februari, mars, april och maj 2000 ägde workshops rum. I samband med varje workshop gavs ett antal öppna föreläsningar för allmänheten om de storskaliga miljöförändringarna på vår jord, dels på Vetenskapsakademien, dels på ett flertal svenska universitet. Arrangemangen har varit mycket uppskattade och eftertraktade. En fortsättning på workshops och föreläsningsserien skulle mötas positivt av alla parter i den vetenskapliga världen, likaså en produktion av vetenskaplig litteratur baserad på workshopserien. Förutsättningen för detta är emellertid att medel går att få fram.

DEN RÖRLIGA BILDENS ÅRHUNDRADE (*Svenska Filminstitutet*)

1900-talet präglas i hög grad av de rörliga bildmedierna filmen och televisionen, deras inflytande över samhällsutvecklingen och utformningen av vår världsbild. För att summera och belysa denna utveckling har Svenska Filminstitutet och Riksutställningar i samarbete med Sveriges Television producerat vandringsutställningen Den rörliga bildens århundrade. Detta är första gången filmen och televisionen skildras parallellt utifrån ett samhällshistoriskt perspektiv. Den viktigaste målgruppen är barn och ungdomar. I samband med Göteborg Filmfestival i januari 2000 ägde vernissage rum på Röhsska museet. Utställningen är hittills bokad i ytterligare nio städer under 2000 och 2001. Riksutställningar arbetar aktivt för att varje stad ska ha kringaktiviteter i form av bl a föreläsningsserier, filmvisningar och workshops. Projektet har varit ett fruktbart samarbete mellan olika förmågor och öppnar upp för liknande samarbeten. Det har även gett Filminstitutet värdefulla erfarenheter i arbetet med det kommande film- och TV-museet.

DREAMWORLD (*Virserums Konsthall*)

Dreamworld var Virserums Konsthalls projekt om TV och TV-reklam. Projektet bestod av tre delar: utställning, skolprojekt och seminarium. Dreamworld pågick under 1999 och var en blandning av antropologi och konst. Virserum i Småland blev en katalysator för kritisk samhällsdebatt underifrån. Det som människor har och tycker i Virserum, det finns överallt, menade Virserums Konsthall. Målet var att med konstnärliga och andra medel belysa TV-mediet och stimulera till en debatt. Utställningen, som besöktes av 3 600 personer, utgjordes av sex rum skapade av sex konstnärer med utgångspunkt i sex svenska familjer. Skolprojektet involverade 10 lärare och 84 högstadiel elever som fick utbildning om TV-produktion och sedan hade möjlighet att göra sin egen film. I november ägde seminariet rum, med 130 deltagare i två dagar. Flera kulturinstitutioner har visat intresse för projektet, och utställningen gick på turné i Sverige fr o m mars 2000. Projektet har även utmynnat i planerna att skapa fler projekt med ungdomar, bl a planeras utställningen Ung och Stolt.

FRAMTIDSFRÅGOR I ETERN (*Utbildningsradion*)

Utbildningsradion (UR) vill stimulera till diskussion i olika framtidsfrågor och samtidigt hitta nya former för samverkan med folkbildningen. Med stöd av Millenniekommittén har det ordinarie public service-utbudet på detta tema kompletterats med tre heldagsseminarier under hösten 1999, en stor webbplats för interaktivt lärande om miljö, Millenniekalendariet på Internet i samarbete

med museernas projekt Framtidstro, sex temakvällar på Nordiska museet kring olika framtidsfrågor samt turnén ”Framtidssåpan” med aktiviteter på ett flertal läns museer i landet med animationsverkstäder för barn. Ytterligare tre seminarier är planerade under våren 2000, samt en fortsättning på Framtidssåpan. UR ser Millenniekalendariet som en bra samverkansmodell mellan sig och andra folkbildare/utbildningsaktörer, något som skulle kunna fortsätta i andra former. Miljöwebben har gett upphov till en uppvaktning hos statsminister Göran Persson med syfte att få till stånd ett ”Grönt Kunskapslyft” för Sverige.

FRAMTIDSMINNEN – POETERNAS NATT, PROFETERNAS NATT (*Malmö högskola*)

Det talade ordet och radion är två medier som kommit på undantag i den visuella tidsåldern, trots att de båda används flitigt i umgänget och kommunikationen mellan människor. Det anser Malmö högskola och genomförde i slutet av år 1999 ett antal aktiviteter där förutsättningarna var poeterna, författarna och radiostationerna vid Öresunds stränder. Det var nyskriven poesi av danska och svenska ordarbetare, en direktsänd minnesvärd kväll (15–16 december) i dansk P1, svensk P1 och på Internet där ca 150 ”profeter” läste sina alster. En dubbel-cd med de inlästa texterna producerades, dessutom en levande webbsida med texter och ljudfiler. För cirka 50 danska och svenska bibliotek togs en utställning fram, baserad på den nyskrivna poesin. Projektet innebar också uppstart på den helt webbaserade studentradion vid Malmö högskola. Med projektet har dansk och svensk radio utbytt kunskaper och ser fram emot ökat samarbete på riksnivå. Malmö högskolas studentradio har skapats. Danska och svenska ordarbetare har knutit nya kontakter, och diskussioner har förts kring ökad utgivning av danska författare i muntlig form på cd i Sverige.

FRAMTIDSTRO (*Länsmuseerna och Nordiska museet*)

Projektet Framtidstro är Millenniekommitténs största satsning inför millennieskiftet. Den 19.9.1999 öppnade ett trettiotal utställningar över hela landet. Länsmuseerna och Nordiska museet är initiativtagare till projektet, där skolor, föreningar, företag, kommuner, organisationer och andra i hela landet inspirerats att starta sina egna framtidsprojekt. Målet med projektet var att inspirera till ökad handlingskraft och optimism – ett avstamp för en positiv utveckling i 2000-talets Sverige. En mängd utställningar och programaktiviteter genomfördes hösten 1999 och våren 2000 på Sveriges läns museer, två kommunala museer och Nordiska museet (totalt 28 museer). Hittills har 46 utställningar visats och 250 programaktiviteter genomförts, men många återstår. Aktivite-

terna har varit mycket skiftande, från större konferenser i samarbete med andra organisationer, till föreläsningsserier, skapande av utställningar (barnverksamhet), insamlingar, vårdkaseprojekt, årsböcker m m. I samarbete med Utbildningsradion skapades Millenniekalendariet på Internet. Förutom museernas 26 hemsidor, har projektet haft en officiell hemsida, dit besökarna kunnat lämna olika skriftliga bidrag för förvaring på Nordiska museet inför framtiden. Varje länsmuseum har skapat breda kontaktytor för samarbete, och även bedrivit uppsökande verksamhet gentemot skolan. Vecka 10 år 2000 startade projektet Framtidstro kampanjen ”Skriv ett brev till ditt barnbarnsbarn” riktad till de rikstäckande etniska organisationerna i Sverige med uppmaningen att lämna ett brev till framtida eller existerande barnbarnsbarn skrivet på valfritt språk till Nordiska museets arkiv.

För uppsatstävlingen som inleddes hösten 1999 har projektet erhållit extra bidrag från kommittén. I samband med prisutdelningen, släpptes en publikation med samtliga 40 regionala vinnarbidrag. Boken skickades till alla gymnasieskolor och huvudbibliotek i landet.

Utställningar och satsningen på hemsidan fortsatte våren 2000. På rikstäckande nivå avslutades projektet försommaren 2000, men fortsatte lokalt på många läns museer. Projektet Framtidstro har med sin form och sitt innehåll inneburit att museerna kunnat etablera nya kontaktytor och skapa nya arbetsformer. Man har till exempel mött målgrupper som tidigare varit svåra att nå. Man har också fått större möjlighet att verka i aktuell samhällsdebatt och utgöra arena för samtal mellan människor i olika angelägna frågor.

FRAMTIDSTRO OCH 2000-TALET'S VISDOM (*Annika Dopping & Boris Ersson*)

Tusenårsskiftet har blivit en symbol och ett tillfälle för många människor att reflektera över framtiden. Samtidigt råder stor osäkerhet om vilka värderingar vår kultur egentligen vilar på och vad vi kan lära av andra kulturer. TV-producenterna Annika Dopping och Boris Ersson gav sig i projektet Framtidstro och 2000-talets visdom ut på en resa där de besökte nutida visa kvinnor, män och barn runt om i världen. Målet var att peka på behovet av visioner och att människan har möjlighet att påverka framtiden. Två TV-program producerades och sändes i TV4 under år 2000. I filmerna talade man om ämnen som tid, pengar, visioner, rädsla, kärlek, barn, inre och yttre fred, identitet, självkännedom, humor och personlig utveckling. Filmerna kompletterades med fördjupande studiematerial för grundskola, gymnasium, högskolor och seminarier samt även en hemsida och ett interaktivt material på CD-rom. Allt

material fanns att tillgå genom läns museernas och Nordiska museets projekt Framtidstro.

GLOBAL ETIK (*Centrum för Samtidsanalys*)

Centrum för Samtidsanalys arrangerade 10–11 februari 2000 ett internationellt symposium, Global etik, i ett försök att öka kunskapen om de tre profetiska religionerna (islam, judendom och kristendom) och ytterst främja ett fredligt Europa. Symposiet besöktes av 120 deltagare – lärare, politiker, journalister, religionsföreträdare, vårdpersonal och andra intresserade. Livliga diskussioner, positiva reaktioner och god press bidrar till planeringen av en uppföljande konferens våren 2001 på samma tema.

GUD HAR 99 NAMN (*Stiftelsen World Wide Wisdom*)

Sverige är kanske världens mest sekulariserade land. Samtidigt bor här idag en miljon människor för vilka tro och religion hör till både helg och vardag. Hur ska vi lära oss att leva ihop? Hur skapar vi dialog istället för konflikt och spänning? Med projektet Gud har 99 namn vill stiftelsen World Wide Wisdom, tillsammans med Riksutställningar och Kulturhuset i Stockholm, öppna för nya perspektiv i det offentliga samtalet om mångkultur och integration. Samtidigt vill projektet visa vägen till det spännande liv som väntar runt hörnet där vi bor och fresta oss att göra upptäcktsfärder i det mångreligiösa Sverige. Projektet, som vänder sig till allmänheten, har två huvuddelar: en upplevelseorienterad vandringsutställning och guidade bussturer till Stockholms religioner. Utställningen startade i Kulturhuset, Stockholm den 12 februari 2000 och går sedan på turné runt om i landet. Intresset är överväldigande, vid invigningen fick flera hundra besökare inte plats, en månad in i projektperioden har 10 000 besökare sett utställningen. Många orter vill få tillgång till utställningen, som hittills är bokad fram till 2003. Projektet har utbildat 25 multireligiösa unga guider som tar hand om dels utställningen, dels de guidade bussturerna till Stockholms religioner. Samtliga bussturer har varit fullbokade. Drygt 500 personer har rest på heldagsturer och dubbelt så många hade velat följa med. Dessutom pågår bl a konserter, dialogseminarier om livets största frågor, skolvisningar av utställningen, musikprogram, författarkväll. Samtliga evenemang drar fulla hus. Projektet ser sig ha funnit en modell som fungerar för angelägna samtal och möten om viktiga framtidsfrågor, och hoppas kunna utveckla projektet och även inspirera andra att ta efter enligt samma eller liknande koncept.

Ytterligare stöd från Millenniekommittén fick projektet Gud har 99 namn för att kunna producera den nya Stockholmskartan "Guide till Världsreligionernas

Stockholm”. En karta över vårt mångreligiösa Stockholm som kommer att överleva själva projektet och finnas att få på flygplatser, hotell, turistbyråer osv.

HORISONTEN ÄR HÄR (*Teater Bhopa*)

I ett försök att ställa de två stora politiska strömningarna under detta århundrade mot varandra, iscensatte Teater Bhopa föreställningen Horisonten är här. Få länder i världen sätter igång så mycket känslor, tankar och spekulationer som Kuba. Här finns ett koncentrat av 1900-talets politiska skeenden och här finns religioner, folkslag och ideologier som sammanblandats till ett multikulturellt – om än inte konfliktfritt – samhälle. Därför tog Teater Bhopa Kuba som utgångspunkt för att utröna och sammanfatta 1900-talet. Teater Bhopa ville ge sin generation – och andra – en kalejdoskopisk upplevelse för att själva kunna blanda till nya nyanser, själva forma den historia vi vill berätta för våra barnbarn. Manus Mats Kjelbye, regi Alexander Öberg och Malin Stenberg, musik Quarttango. Fjorton skådespelare och fyra musiker medverkade i föreställningen, som spelades hösten 1999 i Göteborg.

JÄVNA, RENSKÖTARE I ETT NYTT ÅRHUNDRADE (*Stefan Jarl*)

”Samerna är en etnisk minoritet i Nordskandinavien och på Kolahalvön.” Så beskriver uppslagsboken det samiska folket. Filmaren Stefan Jarl menar att vi svenskar vet alldeles för lite om det folk längst uppe i norr, som faktiskt är vår ursprungsbefolkning.

Med filmen *Jävna, renskötare i ett nytt århundrade*, som produceras och visas under år 2000, vill Stefan Jarl åskådliggöra samernas situation i vårt moderna industrisamhälle. Hur kan samerna, med sin kultur och sina traditioner, stå emot influenserna från det moderna samhället? Filmen är ett viktigt bidrag till vår historiekunskap, ett bidrag som vill ge oss insikt om vår bakgrund och få oss att värdesätta våra rötter. Likaså är filmen av betydelse för de invandrare som numera utgör 20 procent av vår befolkning, och som inte heller vet mycket om svenskarnas ursprungsbefolkning.

KAMPANJEN JUBEL 2000 (*Jubel 2000*)

Kampanjen Jubel 2000 är en informations- och utbildningssatsning som vänder sig till ungdomar och en bred allmänhet. Kampanjen vill berätta om de fattigaste ländernas situation och särskilt konsekvenserna av dessa länders skuldbörda, som är ett av de största hindren för en hållbar utveckling i världen. Under läsåret 1999–2000 genomför Jubel 2000 en särskild satsning på gymnasie- och högstadieskolorna. Målet är att alla elever ska höra talas om skuldfrågan,

och att många av dem ska få arbeta aktivt på sina lektioner med det elev- och lärarmaterial som tas fram och erbjuds kostnadsfritt till skolorna. Materialet heter Spelet om skuldkrisen. En webbplats, www.jubel.org, kompletterar studiematerialet, och fortbildningar erbjuds för lärare inom ramen för studiedagar samt lärarfackligt.

KUNSKAP, INFORMATION OCH HUMANKAPITAL (*Göteborgs universitet*)
Under en tvåårsperiod kommer Göteborgs universitet att arbeta med några av de stora frågor som idag kan ställas när det gäller kunskap och utbildning. En fråga handlar om hur vi inom olika kunskapsområden väger och granskar den information som ska ligga till grund för beslut och utförande. En annan fråga gäller förhållandet mellan kunskap och arbete, i synnerhet så som detta idag fångas in i begreppet humankapital. I september 1999 ägde ett Samtal om kunskap rum på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg. Flera seminarier om kunskap har arrangerats under 1999 och planeras framöver. En större bok om kunskap planeras komma ut hösten 2001. I samband med EUs toppmöte i Göteborg 2001, anordnas en internationell konferens där kunskapens, utbildningens och forskningens olika karaktärer behandlas.

MED SPÄNNINGEN SOM DRIVKRAFT (*ABF*)

ABF vill skapa utrymme för eftertanke och reflektion och få människor att hejda sig ett ögonblick, tänka efter och samtala med varandra om utmaningarna i det nya årtusendet. Under 1999 och 2000 utformar ABF spännande mötesplatser och aktiviteter där arbetsformerna varierar, t ex samtal i lunchrummet på arbetsplatsen, studiecirklar med fördjupade diskussioner och analyser, föreläsningar som lockar till tankar om framtiden. Aktiviteterna planeras och genomförs på ABF-avdelningarna runt om i landet, i samarbete med lokala krafter. Viktig katalysator och drivkraft är MillennieMagasinet – en samproduktion mellan ABF, Studieförbundet Vuxenskolan och Studieförbundet – som även den stöds av Millenniekommittén.

MILLENNIESEMINARIER PÅ SLOTTET (*Riksmarskalksämberet*)

Med anledning av tusenårsskiftet inbjöd H.M. Konungen de Kungliga Akademierna att anordna var sitt seminarium på Stockholms Slott. Åtta seminarier ägde rum den 28–30 december 1999 i Rikssalen och Bernadottebiblioteket. I ett nionde och avslutande seminarium den 1 januari 2000 möttes samtliga akademier på temat ”Vetenskap och konst på 2000-talet”.

Samtliga seminarier genomfördes inför publik. De olika akademierna engagerade skådespelare, författare, dansare och musiker i sina seminarier. Millennieseminarier på Slottet direktsändes av Sveriges Television under programtiteln Kunskapens krona och nådde en bred publik i hela landet. Det avslutande seminariet spelades in av Kunskaps-TV och sändes några dagar senare på kabel-TV-nätet. En dokumentation av seminarierna är under produktion och läggs som bilaga till Hovstaternas verksamhetsberättelse.

MILLENNIESPEL OM VÅR EXISTENS (*Sveriges Kyrkliga Studieförbund*)
Många barn lever i en ångestfylld atmosfär. På TV och video finns våldet ständigt närvarande. De existentiella frågorna om liv och död, rätt och fel, ont och gott, samt allas vårt ansvar för vår värld och för varandra, ställs på sin spets inför ett nytt millennium. Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS) vill visa på kreativa och lustfyllda metoder för att initiera diskussioner om angelägna framtidsfrågor bland unga. Metoder där unga med hela sin närvaro får tillfälle att formulera och bearbeta sina frågor inför framtiden. Millenniespelet "Genom tiden" uruppfördes vid de tre kyrkliga studieförbundens samlokaliserade förbundsstämmor i maj 1999. Videoband till SKS 60 lokalkontor, notmaterial till 1000 kyrkomusiker/körer samt 1 500 körpartitur har beställts och distribuerats. Konceptet att låta unga människor bearbeta viktiga frågor med gestaltande uttrycksformer har visat sig fungera, och SKS fortsätter därför satsningen på barn och demokrati med musikalen "Herr Gud, det är Anna".

MILLENNIUMPROJEKTET (*Carina Reich & Bogdan Szyber, Kulturmaskinen*)
Ritualer har i århundraden tagit plats i stadens offentliga rum i form av klockspel, vaktavlösningar och andra återkommande händelser. Ritualer som mäter tiden och upphäver den genom sin ständiga upprepning. Ritualer som vänder sig till medborgarna i staden. För medborgarna är ritualerna ett sätt att mötas. Med Millenniumprojektet, ett landsomfattande projekt med stadsritualer, skapade Carina Reich och Bogdan Szyber mötesplatser över hela Sverige. Platsen för stadsritualen var ett offentligt rum i staden, oftast ett centralt torg, där invånarna, deras drömmar och tankar gavs gestalt. Elva orter i Sverige genomförde under 1999 varje dag klockan 12 sin egen stadsritual. Orterna var Arvika, Eskilstuna, Haparanda, Helsingborg, Karlskrona, Köping, Norrköping, Sundsvall, Vilhelmina, Visby och Umeå. En unik ritual för varje stad, som formades av platsens geografi, historia och karaktär. Den utfördes av stadens invånare, som gav den ett personligt uttryck i koreografisk, musikalisk, bildkonstnärlig eller scenisk form. Genomförandet dokumenterades i dagboks-

anteckningar, en fotobok, en dokumentärfilm samt genom projektets hemsida. Millenniumprojektet fick stor respons i media över hela landet.

MOT NYA VÄRLDSÅSKÅDNINGAR INFÖR 2000-TALET (*Folkuniversitetet*)
Folkuniversitetet genomförde hösten 1999 två projekt med bidrag från Millenniekommittén. "Millennieskiftet i Europa år 1000" var en föreläsningsserie i fyra delar som arrangerades i Göteborg under oktober och november. Det var öppna lördagsföreläsningar med historiska tillbakablickar i kulturens Europa. Tillsammans med Umeå universitet arrangerades "2000-talet – funderingar inför framtiden och reflexioner om det förflutna" som omfattade 30 föreläsningar med en rad forskare från olika institutioner. Föreläsningarna ägde rum från september 1999 till juni 2000.

Förutom detta genomfördes i Göteborg den 16 maj 2000 ett rikstäckande seminarium med fokus på Demokratiutredningen. Ölands folkhögskola hade under våren en föreläsningsserie, som utgick från den uppmärksammade foto-utställningen "Inferno-Paradiso" av Alfredo Jaar. Ölandsprojektet ligger till grund för tanken att bilda ett "Öländskt folkuniversitet" – ett kulturcentrum kring konst och vetenskap.

MÄNNISKANS LIV OCH HÄLSA I DET TREDJE MILLENNIET (*Karolinska Institutet*)

Kommer dagens gåtor om människans medvetande att bli morgondagens lösning på komplicerade problem? Karolinska Institutet (KI) tar avstamp i viktiga framtidsfrågor när man, med stöd av Millenniekommittén, genomför en serie millennieseminarier med början år 2000. Ett omfattande och framgångsrikt planeringsarbete har genomförts för att engagera internationellt framstående forskare. Seminarierna placerar människan i fokus och handlar bland annat om mikrober, det mänskliga medvetandet, maten och medicinering i framtiden. Det första seminariet, "Människan, hjärnan och medvetandet" genomförs i Stockholm 24–25 september 2000. Nästa seminarium, "Människan, hälsan och maten", äger rum våren 2001. Visionen är att seminarierna ska kunna ligga till grund för ett fortsatt innovationsarbete i kunskapsutveckling och praktik.

STUDENT I SEKELSKIFTETS SVERIGE (*Södertörns högskola*)

Södertörns högskola arbetar medvetet för att stimulera ungdomar från studieovana miljöer att studera vidare. Den 1 januari 1999 startade högskolan ett projekt om social snedrekrytering – Student i sekelskiftets Sverige – med syfte att finna vägar för att minska den sociala och etniska snedrekryteringen till

högre studier. Projektet arbetar med ett brett spektrum av åtgärder. Den forskning och det arbete som bedrivs presenteras i en nationell satsning med fem konferenser i olika delar av Sverige under år 2000.

TANKAR I TIDEN (*ABF, Studieförbundet, Studieförbundet Vuxenskolan*)
Millennieskiftet, en av vår tids stora händelser, föder många visioner, idéer och förhoppningar. Här finns oro för framtiden. Här finns förväntningar. Desto mer angeläget att skapa diskussioner och samtal för att förstå och påverka samhällsförändringarna i relation till de element av tradition och kontinuitet som bär samhället. I den andan genomförde Studieförbundet Vuxenskolan (SV), Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) och Studieförbundet projektet Tankar i Tiden. Med hjälp av en skrift, en webbsida och studieförbundens rikstäckande nätverk skapades diskussioner, debatter, föreläsningar, studiecirkel och workshops över hela landet. Under september 1999 presenterades skriften "MillennieMagasinet", tryckt i 55 000 ex, och webbsidan www.20hundra.nu togs i bruk. Detta var den centrala upptakten och signalen till lokala aktiviteter i landet under hösten 1999 och våren 2000. Satsningen på millennieskiftet har inneburit att än större fokus satts på framtidsfrågor. I dagsläget finns planer på att gemensamt bland studieförbunden dra igång ett framtidsinriktat och brett miljöarbete i hela landet.

TEATERDAGARNA OCH BÖN FÖR TJERNOBYL (*Riksteatern*)
Teaterdagarnas uppgift är att vara en mötesplats för utövande artister, deras arrangörer och publik – tvärs över yrkes- och intressegränser. Teaterdagarna 99 ägde rum i maj 1999 och temat var Konfrontation. En särskild serie seminarier hölls med fokus på dåtid–nutid–framtid. Närmare 1000 personer deltog i föreläsningar, seminarier, workshops och föreställningar. I maj 2000 arrangeras Teaterdagarna 2000 på temat Gränsfall.

Föreställningen Bön för Tjernobyli är ett av de största projekt som Unga Riks någonsin har planerat. Den är ett dokument från verkligheten kring Tjernobyli och handlar om människan och kärleken. Urpremiären ägde rum i Gävle den 15 oktober 1999. Bön för Tjernobyli har spelat 35 föreställningar på 12 orter, för en sammanlagd publik av drygt 6 000 personer. Målgruppen var unga från 15 år (men även vuxna) med en speciell önskan att nå gymnasister. Ett fördjupningsmaterial arbetades fram i anslutning till föreställningen. För att få till stånd diskussioner sökte Unga Riks samarbete med organisationer och föreningar på respektive ort. Det nätverk som då bildades har i många fall gett resultat i form av fortsatt lokalt samarbete.

TIDSDOKUMENTET (*Chalmers tekniska högskola*)

På initiativ av Millenniekommittén genomför Chalmers tekniska högskola ett större tvärvetenskapligt projekt – Tidsdokumentet – med start vid tusenårsskiftet 1999/2000. Projektet är en nationell manifestation som syftar till att skapa inlevelse i och ge kunskap om olika kulturers, vetenskapers och konstarters förståelse och representation av tid. Projektet, som vänder sig till allmänheten, har två huvuddelar: en permanent installation i anslutning till Stora teatern vid Kungsportsavenyn i Göteborg och ett ”upptäcktsverk” om tid på Internet www.tidsdokumentet.org. Installationen består av flera objekt som förändras över tid. Upptäcktsverket rymmer för närvarande ett hundratal bidrag som representerar vetenskapliga, kulturella och konstnärliga perspektiv på tid. Såväl installationen som upptäcktsverket utvecklas fortlöpande; ett trettiotal verk av olika konstnärer från Sverige och Norden har hittills presenterats. För framtiden diskuteras hur vissa delar av Millenniekommitténs hemsida eventuellt skulle kunna tas över av Vetenskapscentrum Korsvägen.

TJUGOHUNDRATALETS KVINNOR OCH MÄN – I KONFLIKT ELLER ALLIANS? (*Institutet för Framtidsstudier*)

På många sätt har 1900-talet varit ett århundrade när kvinnor i teorin blivit medborgare i samhället på samma villkor som män och fått samma rättigheter. Men är medborgarskapet verkligen könsneutralt i praktiken? Vilka olösta problem mellan könen tar vi med oss in i 2000-talet? Vad har vi lärt av historien och hur ska vi gå vidare? Den 25 mars 2000 anordnade Institutet för Framtidsstudier konferensen Tjugohundratalets kvinnor och män – i konflikt eller allians? Platsen var Stockholm och inbjudningar hade gått ut till institutioner, organisationer, myndigheter och enskilda personer. Syftet med konferensen, som hade 240 deltagare, var att diskutera könsrelationer ur både ett historiskt perspektiv och ett framtidsperspektiv. Konferensen avslutades med en paneldebatt med forskare och samhällsdebattörer. År 2001 planeras en större nordisk forskningskonferens om kön och demokrati.

UNGDOMENS FRAMTIDSSALONG 2000 (*Studieförbundet Vuxenskolan*)

Studieförbundet Vuxenskolan (SV) vill uppmuntra ungdomar till nyfikenhet och kreativitet kring framtidsfrågor, och medverka till att de känner sig delaktiga i samhällets förändringar. Med projektet Ungdomens Framtidssalong 2000 inbjöd SV ungdomar mellan 13 och 20 år att fritt skapa i bilder och skulpturer kring temat framtiden. Projektet började med lokala utställningar och ungdomsaktiviteter på många platser i landet under vintern 99/00. Cirka

2 000 konstverk skickades in och bedömdes av en central jury. Av dessa valdes 300 ut till en nationell utställning i Wasahallen i Stockholm 19 februari – 12 mars 2000. Besöksantalet uppskattas till drygt 3 000 personer. Samtidigt med utställningen pågick andra ungdomsaktiviteter i Wasahallen. Projektet hade också en egen hemsida www.sv.se/framtidssalongen. Ungdomens Framtidssalong 2000 har fått ett mycket fint omdöme av besökare och massmedia, och behovet av en fortsättning är stort. Redan nu finns intresseanmälningar till en kommande utställning.

VAD SKA VI HA SVERIGE TILL? (*Nextwork*)

Vad ska vi ha Sverige till? är ett projekt som bidrar till förnyelsen av det demokratiska samtalet och skapar en dialog om gemensamma möjligheter och problem. Utifrån egna erfarenheter och begrepp beskriver deltagarna möjliga framtider för Sverige. Ett drygt tiotal företag och organisationer står bakom projektet och Nextwork fungerar som ansvariga. Projektet sträcker sig från mars 1999 till sommaren år 2000. För att få igång samtal mellan människor över hela Sverige producerades ett spel. Spelet har en pedagogik som stimulerar till samtal, reflektioner och ställningstaganden. Spelet lanserades 1 december 1999 i Kulturhuset i Stockholm. Det är tryckt i 20 000 ex och distribueras nu över landet genom bl a läns museerna (projektet samverkar med Framtidstro). Samtliga gymnasie- och folkhögskolor har erbjudits att beställa det. Under våren 2000 planeras ett antal temadagar med besök och spelaktiviteter. Då kommer också idéer till vidareutveckling att diskuteras.

VEM BRINNER FÖR EN KONSUMBUTIK? (*Frikyrkliga studieförbundet*)

Dagens ungdom tillhör en generation som har klivit in i ett redan uppbyggt samhälle. Många stora projekt var färdiga när de kom in i bilden, t ex folkhemmet, och vem vill ha en färdigbyggd koja? Projektet Vem brinner för en Konsumbutik? är ett demokratiprojekt inom Frikyrkliga studieförbundet (FS). Det handlar om unga människors delaktighet och inflytande i folkbildning och folkrörelse, om demokratins innehåll och form, om vad som är omistligt och vad de unga är beredda att axla, vad de brinner för. Det handlar om att finna möjliga vägar till nya arbetssätt och beslutsformer, det handlar om att stärka engagemanget och demokratin. Projekttiden under åren 1999 och 2000 är en orientering och ett sökande efter arbetsformer som stödjer delaktighet och inflytande. Projektet avslutas med en seminariedag där resultatet presenteras. Denna dag innebär också starten för FS' demokratisering och nya arbetsformer.

VI KOM FRÅN JORDEN/FRAMTIDER.NU (*Dominique Musik AB*)

Framtiden är inte alls så förutbestämd som vi förleds att tro. Tvärtom lever vi nu i en spännande tid där vi har chans att göra något bra av framtiden. Rymdrevyn Vi kom från Jorden/framtider.nu anspelar på Harry Martinsons Anlara och har premiär i oktober 2000 för att sedan turnera över Sverige. Det är en föreställning som utformats i samarbete med framtidsforskande och medverkande gymnasieelever i projektet framtider.nu. Ensemblen består av musiker, skådespelare, sångare och även forskare. Bakom föreställningen står Dominique Musik AB i ett samarbete med Stiftelsen framtidens kultur, Rikskonserter, forskare från Chalmers och Göteborgs universitet m fl. Projektet har också inlett samarbete med museernas projekt Framtidstro för att bli kunna ta del av deras uppsatsmaterial samt i större skala kunna marknadsföra föreställningen.

VISAN SOM TIDSBILD – IGÅR, IDAG OCH IMORGON (*Rikskonserter*)

Går det att använda visan som utgångspunkt för att väcka samtal om vår samtid och funderingar kring framtiden, i perspektiv av den tid som förflutit? Någon har sagt att en visa är just det som ordet säger – den vill visa oss något, säga oss något om oss själva och den tid vi lever i. Visan kan ta vilken form som helst. Låtar och ballader. Schlagere, pop och rock. Jazz och romanser. Olika tider har olika genrer. Och nya namn och musikstilar uppstår hela tiden. Till slut är det ändå alltid sångtexterna det handlar om. Texterna som berättar om människorna och om livet, om världen och om tiderna. Rikskonserter presenterade sitt projekt Visan som tidsbild – igår, idag och imorgon som en resa från gårdagens visa över dagens och till morgondagens visa. Med en fortsättning år 2000 arrangerades hösten 1999 visstunder, turnéer, konserter m m över hela landet.

VISION 2000 (*Ungdomsstyrelsen*)

Med Vision 2000 erbjuder Ungdomsstyrelsen en arena för samtal kring ungas visioner om samtiden och vår gemensamma framtid. Att stötta ungdomars egna projekt har varit Ungdomsstyrelsens centrala roll. Ungdomsstyrelsen fick i uppdrag av Millenniekommittén att administrera alla bidragssökande ungdomsprojekt. Både virtuella och rent fysiska projekt och mötesplatser skapades under 1999, där ungdomar kunde föra en dialog om sina idéer, såväl med andra grupper av unga som med olika beslutsfattare. Några exempel: ungdomsseminarier med Läns museet på Gotland, filmen "Det faller en dröm" med Sandino Hus i Rinkeby, skribenter i "Framtidsredaktionen" med Jämtlands läns museum, IT-satsningen "Ungdomsportalen" med samorganisationen Triaden i Göteborg, filmen "Själens bakom sjalen" gjord av tjejer i föreningen Northern Light i

Malmö. Dessutom har Ungdomsstyrelsen arrangerat föreläsningar kring ungdomars egna visioner två gånger i månaden hela 1999. En interaktiv hemsida har kompletterat projektet. Våren 2000 innehöll planer på en vykortskampanj om vårt framtida kulturarv och andra unga framtidsfrågor. Att kulturmärka olika ungdomsföreteelser i landet är en annan aktivitet. Intresset för ung kultur och dess framtid har varit stort, därför tänker Ungdomsstyrelsen fortsätta att på olika sätt skapa samarbeten för att gemensamt lyfta den unga kulturen.

VÅR SKÖNA NYA VÄRLD! (*Södra Teatern*)

Vad innehåller klassiska kategorier som nation, kultur, etnicitet, klass, religion, kön och sexualitet idag? Vilken värld av identiteter har vi att vänta oss inför 2000-talet? Genom samtal och scenkonst ger Södra Teatern en bred publik möjlighet att fördjupa sig och reflektera kring fenomenet identitet och identitetsbyggandets roll i det nya millenniet. Fr o m mars till maj samt september till december 2000 blir det teaterföreställningar, konserter och seminarier. Detta projekt ligger Södra Teatern mycket nära hjärtat, och flera av de idéer och tankar som utvecklats under researchperioden kommer att påverka även framtida programläggning.

VÄRLDENS MUSIK I – HALLAND (*Stiftelsen Musik i Halland*)

En unik utställning av musikaliska korsvägar från Bombay till Buenos Aires – i Halland. Världens musik – i Halland förenar det traditionella utställningsmediet med film, ljud, dofter, levande musik och dans till en helhetsupplevelse. Den skapar en levande scen för möten mellan olika människor och olika musikformer. Världens musik – i Halland är ett samverkansprojekt med 10 parter som alla har Halland som gemensam nämnare. Utställningen speglar världens musik, vår egen musik och den musik som uppstår när människor med olika bakgrund och kultur möts. Den invigdes på nyårsafton 1999 och är öppen alla dagar till och med 31 augusti 2000. Stiftelsen har dessutom arrangerat offentliga konserter och skolkonserter. Under år 2000 är ca 10 000 mellanstadieelever inbokade för visning av utställningen och konserter. Planer finns på seminarier om ”förståelse-integration”, liksom företagsvisningar och temaveckor.

ÅLDER ÄR INGEN ÅLDER (*Forum 50+*)

Föreningen Forum 50+ menar att den demografiska förändring som vårt samhälle och hela den industrialiserade världen står inför kräver en ny inställning – att alla behövs. Men för att ändra attityderna till ålder under nästa årtusende är den historiska kunskapen viktig. Med fokus på detta ger Forum 50+ ut en

debattskrift som speglar ålderns betydelse under 1900-talet. Skriften presenteras i juni 2000 och kan användas i studiecirkel och seminarier. Forum 50+ menar också att ämnet passar för att göra en mindre utställning, t ex i samband med äldredagen.

ÅRHUNDRADENAS KONSTVERK (*Nationalmuseum*)

Nationalmuseum skapade med Århundradenas konstverk en "Retro-Future"-utställning som handlade om de senaste 500 åren i vår konsthistoria. Utställningen pågick från 12 december 1999 till 16 april 2000. Kombinationen av ny digital teknik och äldre och yngre konst bidrog till att museet hade glädjen att se en yngre publik än normalt. Utställningen har varit mycket välbesökt, och blev omskriven i pressen. Denna utställning var en bra början för att locka en yngre målgrupp, och museet har fortsatt diskussioner för att gå vidare på den vägen.

4 X YOUNG BARENTS DOX (*Filmpool Nord*)

Barentsregionen är ett av världens mest resursrika områden, med omfattande naturtillgångar i både havs- och landområden. Hur ser förutsättningarna ut för unga i de olika länderna i regionen? I Filmpool Nords projekt formulerar unga människor i Norge, Sverige, Finland och Ryssland sina liv med hjälp av dokumentärfilmen. Filmteamet möts fyra gånger (aug 1999 samt jan, maj och aug 2000) under projektperioden i respektive land för att utveckla sina idéer, byta erfarenheter och diskutera de olika ländernas gemensamma framtid i regionen. Resultatet blir fyra filmer med premiär i de fyra länderna under våren 2001. Diskussioner finns om att göra två novellfilmer om Barents – en om filmarbetare och en om konstnärer.

BOKEN OM SKIFTET (*Tidningsutgivarna*)

Med stöd av Millenniekommittén ger Tidningsutgivarna ut en presentation i bokform av händelser i Sverige under själva millennieskiftet. Boken bygger på hur landets dagstidningar har valt att skildra tusenårsskiftet och är i bild-reportagens form.

DEN BERÄTTANDE MÄNNISKAN (*Malmö Högskola*)

Den 4 april 2000 ägde Millenniekommitténs sista och avslutande sammanträde rum i Malmö. I samarbete med kommittén fick Malmö Högskola, området för Konst, kultur och kommunikation (K3), uppdraget att arrangera en eftermiddag i kulturens tecken. Programmet Den berättande människan inleddes med tre seminarier. Det första seminariet fokuserade på det förflutna som

berättelse. I nästa seminarium framträdde konsten, som alltid haft sina egna vägar att berätta en historia. Det tredje seminariet handlade om invandras berättelser om Sverige och svenskarna. Programmet avslutades med uruppförandet av Henning Mankells pjäs "Tvåusen och en natt – att storma himlen". Tre personer med tre olika livssyner möter Scheherazade, den åldriga afrikanska kvinnan som återvänt för att fortsätta sina berättelser. Hennes namn betyder "befria folket".

OM SVERIGE I TIDEN (*Situation Stockholm*)

Hösten 1999 inleddes ett samarbete med tidningen Situation Sthlm, som säljs av stadens hemlösa. Syftet var att försöka att ge en överblick över de utsattas situation. Situation Stockholm fick bidrag för att producera en skriftlig berättelse "... om Sverige i tiden", som utkom i början av år 2000. Den har distribuerats i utskick till tidningens prenumeranter, bibliotek med flera.

TRADITION OCH LIV (*Svenska kyrkans församlingsnämnd*)

Traditioner är "samhällets kitt". Gemenskap är ingenting man bestämmer sig för, vare sig i en familj eller nation, det växer fram, och det är värt att fira. Traditioner och högtider blir något som håller samman och förstärker gemenskapen. Det ligger därför i ett samhälles djupare intresse att inte bara besluta om tex arbetsfria dagar, utan också stärka traditionerna kring dem. Svenska kyrkans församlingsnämnd initierade 1996 projektet Tradition och liv med syfte att stärka traditionerna i det svenska samhället – i hem, skola, förskola, förening, bibliotek, institution eller offentligt i samhället. Det är bra för individ och samhälle, för gamla och nya svenskar. Projektet har engagerat författaren och prästen Martin Modéus att skriva en bok med material för flertalet av livets och årets fester, ca 50 stycken. Boken utkommer under 2000 och innehåller bl a historisk bakgrund, hur festen kan firas och högtidens centrala berättelse.

EGNA PROJEKT

Förutom det omfattande egna projektet Samtal inför ett nytt årtusende, med 14 samtal om framtiden, som bl a resulterade i denna bok har kommittén också genomfört andra egna projekt kontinuerligt under 1999 och 2000:

ETIKSEMINARIUM "LIKGILTIGHET ELLER MORALPANIK?"

Jämlikhet, solidaritet, respekt för alla människors lika värde. Det är värderingar som de flesta av oss står bakom. Samtidigt skapar omvälvande samhällsförändringar nya sociala och kulturella mönster. Kan vi tala om en gemensam

värdegrund i det svenska samhället idag? Och vilka har ansvaret för att goda värden värnas – politikerna, skolan, näringslivet, medierna? I ett samarbete mellan Millenniekommittén och Statens medicinsk-etiska råd arrangerades i riksdagshuset den 16 mars 2000 ett etikseminarium med ca 140 deltagare – om etik och värderingars betydelse inför det tredje årtusendet.

HEMSIDA

Den största satsningen för att sprida information om kommitténs uppdrag har varit den egna hemsidan, www.millenniekommitten.gov.se. Information gavs på svenska och engelska. Besökaren kunde här hitta fakta om kommitténs arbete och dess ledamöter, inklusive fullständiga kommittédirektiv. Vidare fanns här fortlöpande information till pressen.

Hemsidan presenterade varje samarbetspartner och deras projekt, och innehöll i förekommande fall även en länk till respektive projekt. Genom kalendarier, ett samarbete med Utbildningsradion (UR), kunde varje besökare se var och när de olika samarbetsprojektens aktiviteter ägde rum. Kommitténs eget projekt, Samtal inför ett nytt årtusende, presenterades på hemsidan och varje samtal fanns att läsa i sin helhet. En särskild länksida innehöll nationella och internationella länkar, länkar till samarbetsprojekten samt till de mindre stödprojekten.

Dessutom presenterade hemsidan några specialskrivna texter – essäer, tankvärdheter och kuriositeter – som på olika sätt anknöt till vårt uppdrag. Idéhistorikern och ledamoten i kommittén, Sven-Eric Liedman, bjöd på ett axplock av spännande händelser från de senaste tusen åren i vår historia i *Det senaste årtusendet – en överblick*. På allmän begäran gavs dessa även ut i skrift med titeln ”Tusenårglimtar”. Under hela december 1999 och januari 2000 presenterades dagligen på hemsidan *Tidsglimtar*, små kuriositeter som speglade historiens utveckling och visade hur dåtidens små och stora tekniska, sociala och kulturella företeelser fortfarande präglar vår samtid. Dagens ord presenterade ett nytt ordspråk varje dag. Under rubriken *Aktuellt* fanns senaste nytt. En millennieklocka räknade ner antal dagar, timmar, minuter och sekunder fram till millennieskiftet. Med hjälp av en sökfunktion kunde besökaren snabbt hitta rätt. På hemsidan fanns också en sammanställning av kommunernas millennieaktiviteter.

KARTLÄGGNING AV KOMMUNERNAS MILLENNIEAKTIVITETER

I början av 1999 skickade Millenniekommitténs ordförande, Lars Engqvist, ett brev till samtliga kommuner i landet med en förfrågan om vilka aktiviteter

kommunerna planerade med anknytning till tusenårsskiftet. För att få en samlad bild av alla aktiviteter i Sverige, ombads kommunerna att kortfattat beskriva dessa i en enkät till kommittén. Sammanfattningar av svaren presenterades på hemsidan. I brevet informerades också om det spännande projekt som den norska kommittén Tusenårsskiftet – Norge 2000 AS initierat under 1999. Projektet syftade till att ingen skulle behöva vara ofrivilligt ensam över tusenårsskiftet. Kommunerna uppmuntrades att tänka i liknande banor. Vid samma tid, i början av 1999, fick också Sveriges landshövdingar information om kommitténs arbete, och då presenterades även den norska idén. Kommitténs initiativ uppskattades och fick stor uppmärksamhet från såväl kommuner som allmänhet och media. Att ingen ska behöva vara ofrivilligt ensam över nyår, har på många håll fått en fortsättning genom att flera kommuner har planer på att göra denna aktivitet till en tradition.

PRESSMÖTEN, PRESSKONTAKTER

Millenniekommitténs sammanträden har vid ett flertal tillfällen kombinerats med pressmöten där aktuell information om kommitténs arbete lämnats och ett flertal projekt presenterats. Insamlade pressklipp finns i kommitténs arkivhandlingar samt hos respektive samverkansprojekt.

PROJEKTKATALOGERNA

Samtliga godkända samarbetsprojekt presenterades under 1999 i två kataloger; 25 projekt under våren och 13 under hösten. I höstens katalog presenterades också de 16 mindre, s k nationella millennieprojekten. Katalogerna spreds dels genom samarbetsprojekten själva, dels genom kommitténs sekretariat. Utskicket från sekretariatet gick bl a till riksdagens ledamöter, landshövdingar och kommunstyrelser, myndigheter, ungdomsorganisationer och näringsliv, universitet och högskolor, länsbibliotek och folkbibliotek samt till Sveriges ambassader och beskickningar.

MINDRE STÖDPROJEKT

Millenniekommittén har under 1999 gett ett litet omkostnadsbidrag till 16 projekt, de s k nationella millennieprojekten. Det är ett antal spännande projekt inom kultur, vetenskap och folkbildning som på olika sätt arbetar för en bred framtidsdiskussion i Sverige. Här beskriver vi helt kort projekten.

Afrika i Sverige är en kulturmanifestation med Afrika i fokus som genomförs i april 2000 av Afro-svenskarnas riksförbund i form av en konstutställning med samtida afrikansk konst från Ghana. Ett bidrag i kampen mot rasism, främlingsfientlighet och diskriminering.

Framtidsepilogen Daga år 2050 i TV-serien Farsarvet är ett interaktivt utbildningsprojekt med nytt innehåll, ny teknik och ny pedagogik producerat av Solveig Ternström. Produktionen sänds under 2001 och vill uppmana hela svenska folket att påverka sin framtid genom att lära känna sin historia.

Under 1999 och 2000 anordnade stiftelsen Forum för Systemdebatt en tvärpolitisk seminarieserie kring världens resursförbrukning och förhållandet mellan vårt ekonomiska system och de globala utmaningarna i dagens värld. Seminarierna besöktes av 50–300 personer. Stiftelsen fortsätter sin verksamhet, och tankar finns att engagera sig i parallellkonferenser vid ministermötena under Sveriges ordförandeskap i EU.

Syftet med projektet *Energia 1999* i Ångkraftverket i Västerås var att levandegöra industrisamhällets kulturarv så att det förstås, bevaras och vårdas. Den industrihistoriska utställningen besöktes av ca 10 000 och blev ett betydelsefullt inslag i skolornas verksamhet. Därutöver visades en designutställning, en modelljärnväg över Bergslagen och tio ungdomars egen utställning, *Elementum*. Vidare hölls ett 30-tal föreläsningar med ca 60 föreläsare. Filmer, bildspel och guidade turer ingick också i projektet, som arrangerades av Länsstyrelsen i Västmanland. Det ekonomiska utfallet blev gott, och med sponsorerers hjälp räcker det till en fortsatt verksamhet – att utveckla Ångkraftverket till ett industrihistoriskt centrum.

I filmen om Malmö, med arbetsnamnet "*I skuggan av chokladfabriken*", skildras stadens 1900-talshistoria. Film i Skåne vill fånga stadens utveckling och malmöbons själ, men också visa på det nya framåtblickande Malmö. Unika historiska filmbilder. Premiär under år 2000.

H99 – BoMässan i Helsingborg – pågick under juli och augusti 1999. Det var en utställning för alla åldrar om svenskt boende, design, mode, arkitektur, gröna rum och teknik under 1900-talet. Utställningen ville visa den historiska utvecklingen och inspirera till egna reflektioner. Utställningen hade många besökare och fick stort genomslag i pressen.

En direktsänd TV-serie, *Iris 2000*, är inplanerad under 2000, för och med ungdomar, producerad av Jan Linell TV Film Video Produktion. Målet är att stimulera unga till en dialog om etik, moral och existentiella frågor. Dit vill man nå med futuristiskt bildspråk och provocerande innehåll.

Om kvinnans historia under tusen år handlar en vandringsutställning – *Kvinnorum* – från Länsstyrelsen i Stockholms län. Turnén pågick under 15 månader, mellan 8 september 1998 och 8 december 1999, på 19 utställningsplatser, och hade ca 20 000 besökare. Projektet ville väcka tankar och diskus-

sioner om historien, framtiden och den egna identiteten. Planer finns på att förenkla utställningen och låta den turnera i hela landet.

Dagens ungdomar bygger det nya millenniet. Det är viktigt för regering, skolor, fritidsgårdar, poliser m fl att känna till hur den nya generationen tänker och tycker, menar Future Now Foundation. Med projektet *MillenniumByggarna* ville man ta reda på vilka åsikter, tankar, rädslor, drömmar och visioner unga i Sverige har idag. Under mars–december 1999 fördes debatter och diskussioner med ca 2 000 ungdomar, i åldrarna 13 till 18 år. Från skolor, fritidsgårdar, §12-hem, hajker, scout- och konfirmationsläger samlades deras egenhändigt nedskrivna tankar, som omfattar ca 6 000 handskrivna sidor. Ett urval i form av ett kompendium kommer att tryckas. Förhoppningen är att kunna sprida detta där ungdomar samlas och hålla debatten vid liv.

SAFTsalongerna är litterärt musikaliska, dansant teatrala föreställningar som vänder sig till barn från 6 år och medgående vuxna. Saft och bullar serveras under föreställningen. AKUTteatern om dagsaktuella händelser riktar sig till fritidsåldrarna, 5–12 år, som kanske vill men inte vågar fråga. Vart tar funderingarna vägen? Visionen är att en fri produktionsgrupp med friska idéer och nätverk kan underlätta samarbetet mellan etablerade lokala, regionala kulturinstitutioner med fler barnproduktioner som mål. SAFTsalongerna fortsätter utveckla denna nya produktionsform under 2000 och 2001.

På temat ”millennium” arrangerade Folkets Hus Riksorganisation den 8 maj 1999 *Sveriges Fotomaraton* för alla åldrar för att stimulera till tankar kring historien, nuet och framtiden. Tävlingen genomfördes på ett 30-tal orter och resulterade i en Internetutställning (www.fhr.se). Fotomaraton genomförs även i maj 2000.

Teaterprojektet 1900 är ett möte mellan två generationer på en kulturarena. I samarbete med Pensionärernas Riksorganisation skapar Teaterprojektet 1900 en föreställning med frågeställningar som berör de unga – utifrån de äldres historia. Premiär och föreställningar under april och maj 2000.

Tänd ett ljus för fred, uppmanade Sveriges Kristna Råd inför det kommande årtusendet och tog under hösten 1999 fram ett millennieljus med texten Fred på jorden. Ljuset var en gåva från de lokala kyrkorna till alla hushåll i Sverige.

Med idéutställningar, konstinstallationer, seminarier och debatter genomförs under år 2000 *Vision 2000* – ett kulturprojekt riktat till ungdomar. Projektet arrangeras av den ideella föreningen Transformation – forum för kreativ utveckling och vill inspirera unga till egna initiativ. Seminarier och workshops äger rum 6–10 juni. Under september pågår en internationell konstutställning och tvärvetenskapliga projekt.

VisionarY är en interaktiv utställning om människan och utforskningen av rymden, med ett tidsperspektiv som sträcker sig 50 år framåt och bakåt från år 2000. Fokus ligger på frågor kring rymdteknologisk utveckling, men också kretslopp och miljö. Utställningen, som visas för skolklasser och allmän publik, genomförs av Naturhistoriska riksmuseet och invigs på FN-dagen den 24 oktober 2000. Forskare, experter, konstnärer, formgivare och pedagoger arbetar med att utveckla innehåll och utformning. Nya informationsteknologiska metoder och program presenteras i samarbete med KTH i Stockholm. Ett internationellt seminarium på temat långsiktig hållbarhet arrangeras. Under projektarbetet kommer ständigt nya erbjudanden, uppslag och idéer till fortsatt verksamhet. Planer finns bl a på utbildningsdagar för lärare, praktikplatser för Lärarhögskolan i Stockholm och samarbete med Tekniska museet när det gäller informationsteknologiska utställningsidéer.

Världens barns pris för barnets rättigheter utdelas för första gången år 2000. Det är uppkallat efter den mördade pakistanske mattarbetarpojken Iqbal Masih. Initiativtagaren, Föreningen Barnens Värld, vill med priset uppmärksamma och sprida kunskap om barns rättigheter som de formulerats i FN:s Barnkonvention, men vill också främja det globala kompisskapet mellan barn.

*Först som sist handlar det om att vi alla
har ansvar för vilka normer och värderingar som
kommer att prägla morgondagens samhälle.*

*Det är Millenniekommitténs förhoppning att
vårt arbete ska fortsätta att inspirera och stimulera till en
bred framtidsdiskussion – en diskussion om demokrati,
människors lika värde, resursfördelning och miljö
i det framtida samhället.*

Statens offentliga utredningar 2000 – Kronologisk förteckning

1. En uthållig demokrati. Slutbetänkande från Demokratiutredningen. Ju.
2. Olika bostadsrättsfrågor. Ju.
3. Välfärd vid vägskäl. S.
4. Svensk tillämpning av EG:s konkurrensregler. N.
5. Försäkringsmedicinskt centrum – utredningar i socialförsäkringens tjänst. S.
6. Döden angår oss alla – värdig vård vid livets slut + bilaga. S.
7. Långtidsutredningen 1999/2000. Fi.
8. Framtida godstransporter. Transportköparnas krav på transportsystem. N.
9. Föreningslivet på spel- och lotterimarknaden. Fi.
10. Fastighetstaxering-precision, påverkansmöjligheter, individuella bedömningar. Fi.
11. Finanssektorns framtid + 4 volymer med bilagor. Fi.
12. Avgasrening 2000. M.
13. Statsgarantier för investeringar i bostäder – en utvärdering av BKN-systemet. Fi.
14. Adressat okänd. Om hemlöshetens bakgrund, orsaker och dynamik. S.
15. Forum för världskultur. Ku.
16. Införlivande av vissa direktiv om fartygs säkerhet. N.
17. Folkbokföring efter stat- kyrkareformen m.m. Fi.
18. Statligt stöd till kvinnoorganisationer och jämställdhetsarbete. Ku.
19. Från dubbla spår till Elevhälsa – i en skola som främjar lust att lära, hälsa och utveckling.
20. Steriliseringsfrågan i Sverige 1935-1975 – Historisk belysning – Kartläggning – Intervjuer. S.
21. Totalförsvarspikten. Fö.
22. Från politik till praktik. De svenska steriliseringslagarna 1935-1975. S.
23. Förslag till Svensk klimatsstrategi. M.
24. 2000-säkringen i Sverige – Myt och verklighet. N.
25. Den centrala polisen. Ju.
26. Körkortsingripanden. N.
27. Export av statligt förvaltningskunnande. Ju.
28. Kunskapsbygget 2000 – det livslånga lärandet. U.
29. Starka konsumenter i en gränslös värld. Fi.
30. .se? N.
31. Jämställdhet och IT – en kartläggning på uppdrag av Jämit. N.
32. Uppehållstillstånd för adopterade. UD.
33. Bruksvärde, förhandling och hyra. En Utvärdering. + Bilaga. Fi.
34. Likformig och neutral fastighetsbeskattning. Fi.
35. Ren luft på väg. N.
36. Utgångspunkter för 2000-talets regionalpolitik. N.
37. Välfärdens förutsättningar – Arbetsmarknad, demografi och segregation. S.
38. Välfärd, vård och omsorg. S.
39. Välfärd, barnomsorg och skola. S.
40. Välfärd och försörjning. S.
41. Välfärd, ofärd och ojämlikhet – levnadsförhållanden under 1990-talet. S.
42. Barnmisshandel – Polisens och åklagarnas Handläggningstider och arbetsmetoder. S.
43. Ett gemensamt ansvar för trafiksäkerheten. N.
44. Från byggsekt till byggsektor. + Bilaga 1 – Byggteknik. Bilaga 2 – Byggprocessen. Bilaga 3 – Byggkostnader och konkurrens. N.
45. Handla för att uppnå klimatmål! Kostnadseffektiva lösningar med flexibla mekanismer inom klimatområdet. N.
46. Punktskatterna – Reformerade betalningsregler, m.m. Fi.
47. Mångfald i högskolan. Reflektioner och förslag om social och etnisk mångfald i högskolan. U.
48. EG-rätten och den svenska rättsinformationen – rapport från ett seminarium. IT-kommissionens rapport 1/2000. N.
49. Samtal inför ett nytt årtusende. S.

Statens offentliga utredningar 2000 – Systematisk förteckning

JUSTITIEDEPARTEMENTET

- En uthållig demokrati. Slutbetänkande från Demokratiutredningen. [1]
- Olika bostadsrättsfrågor. [2]
- Den centrala polisen. [25]
- Export av statligt förvaltningskunnande. [27]

UTRIKESDEPARTEMENTET

- Upphållstillstånd för adopterade. [32]

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

- Totalförsvarspunkten. [21]

SOCIALDEPARTEMENTET

- Välfärd vid vägskäl. [3]
- Försäkringsmedicinskt centrum – utredningar i socialförsäkringens tjänst. [5]
- Döden angår oss alla – värdig vård vid livets slut + bilaga. [6]
- Adressat okänd. Om hemlöshetens bakgrund, orsaker och dynamik. [14]
- Steriliseringsfrågan i Sverige 1935-1975 – Historisk belysning – Kartläggning – Intervjuer. [20]
- Från politik till praktik. De svenska steriliseringslagarna 1935-1975. [22]
- Välfärdens förutsättningar – Arbetsmarknad, demografi och segregation. [37]
- Välfärd, vård och omsorg. [38]
- Välfärd, barnomsorg och skola. [39]
- Välfärd och försörjning. [40]
- Välfärd, ofärd och ojämlikhet – levnadsförhållanden under 1990-talet. [41]
- Barnmisshandel – Polisens och åklagarnas handläggningstider och arbetsmetoder. [42]
- Samtal inför ett nytt årtusende. [49]

FINANSDEPARTEMENTET

- Långtidsutredningen 1999/2000. [7]
- Föreningslivet på spel- och lotterimarknaden. [9]
- Fastighetstaxering-precision, påverkansmöjligheter, individuella bedömningar. [10]
- Finanssektorns framtid + 4 volymer med bilagor. [11]
- Statsgarantier för investeringar i bostäder – en utvärdering av BKN-systemet. [13]
- Folkbokföring efter stat- kyrkareformen m.m. [17]
- Starka konsumenter i en gränslös värld. [29]
- Bruksvärde, förhandling och hyra. En utvärdering. + Bilaga. [33]
- Likformig och neutral fastighetsbeskattning. [34]
- Punktskatterna – Reformerade betalningsregler, m.m. [46]

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

- Från dubbla spår till Elevhälsa – i en skola som främjar lust att lära, hälsa och utveckling. [19]
- Kunskapsbygget 2000 – det livslånga lärandet. [28]
- Mångfald i högskolan. Reflektioner och förslag om social och etnisk mångfald i högskolan. [47]

KULTURDEPARTEMENTET

- Forum för världskultur. [15]
- Statligt stöd till kvinnoorganisationer och jämställdhetsarbete. [18]

NÄRINGSDEPARTEMENTET

- Svensk tillämpning av EG:s konkurrensregler. [4]
- Framtida godstransporter. Transportköparnas krav på transportsystem. [8]
- Införlivande av vissa direktiv om fartygssäkerhet. [16]
- 2000-säkringen i Sverige – Myt och verklighet. [24]
- Körkortsingripanden. [26]
- .se? [30]
- Jämställdhet och IT – en kartläggning på uppdrag av Jämit. [31]
- Ren luft på väg. [35]
- Utgångspunkter för 2000-talets regionalpolitik. [36]
- Ett gemensamt ansvar för trafiksäkerheten. [43]
- Från byggsekt till byggsektor. + Bilaga 1 – Byggteknik. Bilaga 2 – Byggprocessen. Bilaga 3 – Byggkostnader och konkurrens. [44]
- Handla för att uppnå klimatmål! Kostnadseffektiva lösningar med flexibla mekanismer inom klimatområdet. [45]
- EG-rätten och den svenska rättsinformationen – rapport från ett seminarium. IT-kommissionens rapport 1/2000. [48]

MILJÖDEPARTEMENTET

- Avgasrening 2000. [12]
- Förslag till Svensk klimatstrategi. [23]